

ALTERNATIVES SUD

Vol.X (2003) 1:

Les dessous de l'Alea - Zone de libre échange des Amériques. Points de vue du Sud.

Een "vrijzone", voorzien voor 2005, betekent ook een vrijzone voor de economische dominantie van de Verenigde Staten over het Amerikaans continent. De perspectieven zijn zowel in sociaal als in ecologisch opzicht duidelijk ongunstig. Volstaat de mobilisatie van politieke en sociale actoren, die zich tegen het project kanten, om het tij te doen keren? Hoe dan ook, het project betekent voor de Verenigde Staten een cruciale etappe in haar mondiale strategie.

Een gevuld dossier met bijdragen van onderzoekers uit Argentinië, Cuba, Mexico en El Salvador.

Alternatives Sud

Centre tricontinental - CETRI

Avenue Ste-Gertrude - 1348 Louvain-la-Neuve

Tel. 010.48.95.60 - Fax. 010.48.95.69

E-mail: cetri@cetri.be

www.cetri.be

AKTIEF

2/2003

Het kwartaaltijdschrift van het Masereelfonds brengt een nummer met artikels rond uiteenlopende thema's.

Zo laat zich Chris Zwanepoel interviewen over RoSa (Rol en Samenleving), naar de betekenis en werking van hun Documentatiecentrum en Archief voor Gelijke Kansen, Feminisme en Vrouwenstudies.

Peter Tom Jones wikt en weegt het theoretisch werk van de tegenstanders van de andersglobaliseringsbeweging en vraagt zich af of een dialoog mogelijk is.

André Mommen zet het debat verder over 'Empire', het spraakmakend boek van M. Hardt en T. Negri en wijst hierbij op de vele zwakheden en tekortkomingen van dit "soort synthese van het postmodern denken als strategisch initiatief op wereldvlak".

Zijn mensenrechten universeel? Met deze vraag onderzoekt Eva Brems de universaliteit en de diversiteit in de internationale mensenrechten en pleit voor een inclusieve universaliteit.

Verder nog o.m. bijdragen over de politiehervorming (L. Van Outrive), Habermas (Ludo Abicht),

geëngageerd theater (R. Arteel) en een 'In Memoriam Marc Braet' door Bob Paulus.

Aktief

Ledenblad van het Masereelfonds vzw.

Kazernestraat, 33 - 1000 Brussel

Tel. 02.502.38.80 - Fax. 02.502.41.53

E-mail: brussel@masereelfonds.be

BROOD & ROZEN

2003/2: Op reis !

'Op reis!', de slogan van het erfgoedweekend 2003 werd inspiratie voor een aantal teksten en beelden (foto's), gebaseerd op het rijke patrimonium van AMSAB.

Hierbij peilt Peter Scholliers naar de aanwezigheid en bezigheid van werklieden op de wereldtentoonstellingen van 1900.

Marieke Denolf laat zich leiden door haar licentiatsverhandeling om een historisch bestek op te maken van de arbeiderstoeristenbond 'De Natuurvrienden'.

Verwijzingen naar en associaties met de geschiedenis van het communisme, treffen we aan in de tekst van Maria De Waele over het verblijf van André Gide in 'het land van de Sovjets' en het artikel van Hendrik Defoort over 1956 en de Hongaarse vluchtelingen in ons land, alsmede de bijdrage van Hans Mortelmans over de Brusselse surrealist Marcel Mariën en diens verblijf in China. Tenslotte nog twee artikels met sprekende titels: "Op de fiets: van elitaire acrobatie naar sportief massatoerisme" (Koen Mortelmans) en "De Lourdesreizen als alternatief voor het 'onzedig' kusttoerisme?" (Marc Constandt)

Brood en rozen

Tijdschrift voor de geschiedenis van de sociale bewegingen

Amsab-Instituut voor Sociale Geschiedenis

Bagattenstraat, 174 - 9000 Gent

Tel. 09.224.00.79 - Fax. 09.233.67.11

E-mail: broodenrozen@amsab.be

CAHIERS MARXISTES

April-mei 2003 - Nr. 23:

Etre de gauche et Flamand.

Een Waalse of Franstalig-Brusselse kijk op Vlaanderen? Niet echt, vele bijdragen zijn het werk van Vlaamse publicisten of medewerkers van ons

“eigen” VMT: André Mommen, Koen Dille, Jan Blommaert, Kitty Roggeman; terwijl Franstaligen als Serge Govaert en Rosine Lewin bijzonder goed vertrouwd zijn met de Vlaamse realiteit en de Vlaamse linkerzijde.

Het blijkt eerder de bedoeling van Cahier Marxistes, gestalte te geven aan een oud project om het VMT te doen kennen aan een Franstalig publiek, dat het moeilijk heeft met het Nederlands. Bijzonder nuttig hierbij was het beknopt lexicon van specifiek Vlaamse of Nederlandse termen: middenveld, paars, paarsgroen, zuil... na het editoriaal van Michel Godard. Ook werd de algemene inleiding van het themanummer toevertrouwd aan André Mommen, hoofdredacteur van het VMT. Hij behandelt in zijn bijdrage de herverkaeling van het publieke landschap in Vlaanderen. Waar Koen Dille de historiek maakt van de ideologische verglijding van de SP-A, analyseert Jan Blommaert het boek van Patrick Janssens: “Over de grenzen - Open brief aan de Vlamingen”. Aansluitend bij Koen Dille neemt Jan Blommaert vooral de afwezigheid van elke analyse van het kapitalisme op de korrel.

Serge Govaert besteedt zijn aandacht aan de positie van de christelijke linkerzijde binnen en tegenover de C.D.&V

In de bijdrage van Marc Reynebau wordt kritisch onderzoek verricht naar de inhoud, de perceptie en het gebruik van begrippen als collectief geheugen, Vlaamse emancipatie, natievorming, identiteit en extreemrechts binnen het politieke landschap.

Verder teksten over de Vlaamse pers (M. Discalsius), de feministische beweging (Kitty Roggeman) en de campagne tegen de wapenindustrie in Vlaanderen (R. Lewin).

Als afsluiter: de herwerking van twee, reeds eerder in het VMT verschenen artikels van Ewald Engelen over de oorzaken van de politieke analyse in Nederland.

Cahiers marxistes

Avenue Derache, 94 b.6 - 1050 Bruxelles

Tel/fax. 02.650.49.21

E-mail: cmarx@ulb.ac.be

www.ulb.ac.be/socio/cmarx

DE GIDS OP MAATSCHAPPELIJK GEBIED

Nr. 6 - juni 2003

Een mozaïek van bijdragen waaruit we enkele artikels lichten.

Het Vlaams decreet over inburgering vormt het uitgangspunt voor de bijdrage van Guido Deraeck. Voor hem staat het fundamentalisme dat Abu Jahjah met zijn AEL uitdraagt, ook dwars op de vele inspanningen van vredelievende christenen en moslims in zijn land van herkomst Libanon. Hij doet een aantal interpreterende vaststellingen zoals: migreren is eigen aan alle moderne samenlevingen; de belangrijkste verklaring voor het groeiend moslimfundamentalisme ligt in de vernederende houding van supermacht Amerika en de Palestijnse kwestie; de Vlaamse samenleving wordt als meer racistisch en xenofob omschreven dan de Britse; voor een echt interculturele samenleving is het niet goed dat men het minderhedendebat verengt tot de inburgering (van nieuwkomers).

Of er nog plaats is voor levensbeschouwing in een christelijke beweging, blijkt een pregnante vraag voor Johan Verstraeten. Voor deze auteur luidt de conclusie bevestigend: de christelijke levensbeschouwing dient haar verschil te affirmeren; zij moet haar plaats echter heroveren “niet door macht of absolute waarheidsaanspraken, maar door een welbegrepen retoriek”.

De gids op maatschappelijk gebied

Blad met mening (m/v)

Postbus 20 - 1031 Brussel

Tel. 02.246.31.11 Fax. 02.243.78.54

E-mail: pers@acw.be

www.acw.be

DE NIEUWE GEMEENSCHAP

April/mei/juni 2003

Ook voor deze driemaandelijks (leden-)publicatie van het August Vermeylenfonds is globalisering en andersglobalisering een centraal thema. Daarom brengen zij in de rubriek ‘Standpunten’, korte bijdragen van Francine Mestrum omtrent globalisering en armoede en van David Dessers en Peter Tom Jones omtrent de andersglobalisten, alsmede een voorstelling van Attac-Vlaanderen.

Voor Francine Mestrum is armoedebestrijding een humanitaire urgentie maar ook een inko-

mensherverdeling en een algemeen sociaal beleid is nodig. De huidige mondialisering remt de economische groei af. Een andere wereld is nodig met een duurzame ontwikkeling, gelijk loon voor gelijk werk en het volle respect voor alle mensenrechten, ook de sociaal-economische.

David Dessers en Peter Tom Jones, mede-auteurs van 'Ya Basta', laten zich interviewen door Viona Westra. Het werd het verhaal van een beweging: het andersglobalisme en ook de aankondiging van een nieuw boek met essays van verschillende publicaties, die willen nadenken over kapitalisme en haar gevolgen.

De nieuwe gemeenschap

August Vermeylenfonds
Tolhuislaan, 88 - 9000 Gent
Tel. 09.223.02.88 en fax. 09.223.72.08
E-mail: info@vermeylenfonds.be
www.vermeylenfonds.be

KENTERINGen

Nr.2 feb.2003

Is er plaats voor de Islam in Europa? Voor Sami Zemni, voorzitter van het Centrum voor Islam in Europa (Universiteit Gent) is dit een foute vraag, die enkel maar "politici, intellectuelen, wetenschappers en maatschappelijk werkers argumenten verschaft om allerlei vormen van discriminatie goed te praten". Zolang deze vraag gesteld wordt zal er discriminatie zijn. Er is dan geen sprake meer van gelijkwaardigheid maar van een "uitgenomen diversiteit", wat voor Sami Zemni het verschijnen betekent van een grijze en monotone wereld.

'In de marge' vraagt Paul De Witte zich af of de bijbel ons iets kan zeggen over de problematiek van de integratie. Antwoorden, of beter modellen van denken, vindt hij in het bijbels boek Esther. Tarik Fraihi (Federatie van Marokkaanse Democratische Organisaties), vertelt van zijn kant over de 10 woorden die richtinggevend zijn in zijn leven, hem drijft en inspireert ...

Kenteringen

Begijnhof 1 - 9300 Aalst
Tel. 0478/297471
E-mail: kenter@pi.be

MORES

Nr. 235 - februari-maart 2003

Indien we een selectie maken van de teksten in dit nummer, dan blijken dezelfde maatschappelijke hete hangijzers naar voor te komen. Beschouwingen omtrent vormen van fundamentalisme(n) vormen dan ook de hoofdmoot in dit nummer.

Zo heeft Ludo Abicht het over de verleiding van ... het fundamentalisme, Levi Fragell over terrorisme, religie en humanisme, en laat Jenny Walry haar bijdrage titelen: "Wil de politieke democratie kunnen standhouden, zijn grenzen aan pluralisme en verdraagzaamheid noodzakelijk".

En ook in de boekbesprekingen snijdt Gie Van de Berghe eenzelfde thematiek aan, ditmaal toegepast op het antisemitisme, terwijl het slotartikel van Koen Martens de relatie tussen wetenschap en fundamentalisme aan bod laat komen.

Mores

Pedagogisch tijdschrift voor morele problemen
Lange Leemstraat, 57 - 2018 Antwerpen
E-mail: info@vrijzinnighumanisme.be
www.vrijzinnighumanisme.be

SAMENLEVING EN POLITIEK

10 juni 2003 - Nr.6

In zijn redactioneel becommentarieert Kris Deschouwer de verkiezingsuitslagen van 18 mei. Wanneer we enige afstand nemen van afzonderlijke uitslagen, dan blijken voor hem de meeste uitslagen nogal wat zekerheden te bevatten. Dit betekent een gestage groei van de VLD. Toch blijft de nationale en regionale score merkwaardig laag voor de grootste partij van het land en de regio, vergeleken met andere landen van de Europese Unie. Ook de uitslag van vier van de zes partijen betekent slechts een bevestiging van ontwikkelingen die reeds lang aan de gang waren. De (zogenaamde) rode sprong van Spa-Spirit was echter een verrassing en vraagt bevestiging. Voor de Groenen stelt Kris Deschouwer, dat deze deel uitmaken van een belangrijke ideologische stroming, wat hem doet besluiten dat het belang van 'groen' één van de rustige zekerheden is van deze tijd.

Dezelfde verkiezingen komen ook aan bod in de bijdragen van Carl Devos (Universiteit Gent). Van meer algemeen politologische betekenis is de tekst van Patrick Scheir, waarin deze de politieke

vernieuwing be vraagt. Aansluitend bij Marc Elchardus dient voor hem de politieke vernieuwing antwoord te geven op twee verschijnselen die de democratie bedreigen: de mediatisering en de globalisering. Deze laatste verengt de politieke marges waardoor Belgische beleids mensen het steeds moeilijker krijgen om een sociale politiek te voeren.

En ook Marlies Klooster bekommert zich om het electorale in een bijdrage waarin zij wijst op de "stevige vervrouwelijking" van het verkozenen-aantal na 18 mei. Hierbij reikt zij een aantal argumenten aan voor een paritaire democratie maar wijst ook op het belang van een ideologische fundamente.

Voor Dave Sinardet (Universiteit Antwerpen) zijn partijen, die zich aan weerszijden van de taalgrens op dezelfde ideologie beroepen, in grote mate van elkaar vervreemd en hebben ze inhoudelijk verschillende ideologische oriëntaties. Schrijver vindt dit niet onlogisch: "Het product past zich aan de markt aan!"

Verder vinden we in dit tijdschrift een heel trits artikels rond belangrijke items als de natievorming (Philippe Van Parijs), de werkzaamheden van de Europese Conventie (Anne Van Lancker), ontwikkeling en handelsliberalisering (Jo Vervec ken).

Samenleving en politiek

Bagattenstraat, 174 - 9000 Gent

Tel. 09.267.35.31 - Fax. 09.233.35.32

E-mail: stichting.kreveld@pandora.be

www.users.pandora.be/samenleving-en-politiek/

STREVEN

Juli-augustus 2003 - Nr.7

Joachim Braeckmans tracht maatstaven te formuleren voor de multiculturele samenleving. Hij gaat uit van de visie van de Brits-Caraïbische schrijver Caryl Phillips. Deze bepleit dat elk individu "zelfstandig zijn eigen identiteit samensprokkelt uit de veelkleurige elementen, afkomstig uit allerlei culturen, die in de huidige kosmopolitische samenleving circuleren".

Toch roept bij Braeckmans dit maximaal kosmopolitisme vragen op. Is het niet wenselijk dat er in de multiculturele samenleving verschillende culturen naast elkaar blijven bestaan? Andere benaderingen, zoals deze van de Amerikaanse filosoof Walzer en de Joods-Franse filosoof Alain Fin-

kielkraut en de eveneens Joodse filosoof Avishai Margalit, verdienen aandacht.

Vermelden we nog de tekst van Katrien Hertog, die speurt naar de kiemen van het religieus extremisme in Tsjetsjenie. Het zijn de Russische invasies van 1994 en 1999 die de politisering van de Islam in de hand hebben gewerkt. Voor de auteur laat het Tsjetsjeense voorbeeld zien "hoe een oorlog de zaden plant voor religieus extremisme in een samenleving die daar anders niet toe geneigd was".

Streven

Prinsstraat, 15 - 2000 Antwerpen

Tel. 03.212.10.20 - Fax. 212.10.22

E-mail: streven@skynet.be

www.come.to/streven

TOUDI

Nr.54/55 (tomeVI) april-mei 2003

Dit Waals-republikeins tijdschrift publiceert een historisch dossier met een reeks bijdragen gegroepeerd binnen de rubriek 'identiteit'.

Zo ziet het redactioneel beide wereldoorlogen als fundamente voor zowel de Europese als Waalse constructie.

Daniël Olivier belicht de rol van de monarchie en met name Leopold III en Albert I, in een kritische boekbespreking (M. Van de Wijngaert, L. Beullens en D. Brans: Pouvoir et monarchie, Ed. L. Pire, Bruxelles, 2002)

"Histoire du sentiment national en Belgique des origines à 1918" van J. Stengers is voor Toudi een absolute aanrader. Daarom publiceren zij ook het epiloog van deel II onder de titel: 'Insufficances de notre historiographie'.

Verder binnen dezelfde rubriek: korte teksten over de socialistische en walligantische militant Georges Truffaut (E. Delferrière) en sterk kritische opmerkingen van José Fontaine over de artikels van C. Kesteloot in de "Encyclopédie du mouvement wallon".

Een korte tekst van Fernand Demany over de betekenis van de (bijna) insurrectionele dagen van 1950 sluit de rubriek 'identiteit' af (uit F. Demany: Si c'était à refaire - ed. Est-Ouest, Bruxelles, 1951, p.133).

Een beknopte rubriek 'république' brengt teksten samen van Bernadette Arnaud, die de economische plaats van Wallonië tracht te situeren binnen de Europese context, en Francis Biesmans, die

argumenten presenteert voor een confederaal staatsmodel; daarnaast een eerder losstaande juridische kroniek.

De actuele wereldactualiteit ontsnapt ook niet aan de aandacht met de oorlog in Irak en de rol van Frankrijk, waarbij de tussenkomst voor de Veiligheidsraad van de Villepin, minister van buitenlandse zaken van Frankrijk wordt weergegeven, alsmede de transatlantische crisis.

Als afsluiter enkele bijdragen over de verkiezingen in Quebec en Schotland.

Toudi

Amis wallons et d'ailleurs, Salut et Fraternité

Revue culturelle et politique

Rue du Bois de l'Écluse, 4 - 7830 Graty

Tel. - Fax.: 02/395.33.70

e-mail: jose.fontaine@skynet.be

www.toudi.org

VREDE

Nr. 362 / juli - augustus 2003

Drie onderwerpen worden door 'Vrede' zelf als belangrijke actuele items op de cover van het tijdschrift op de voorgrond geplaatst: Cuba, China en de strijd tussen dollar en euro.

"Komt na Irak, Cuba aan de beurt" luidt de vraag en probleemstelling bij Xavier Declercq (Oxfam). De Verenigde Staten hebben geen oren naar de herhaalde vraag van Cuba om een dialoog en een normalisering van de betrekkingen. De VSA willen de oorlogssituatie aanhouden en hengelen naar de steun van ballingen. Voor Xavier Declercq dienen de actuele gebeurtenissen in Cuba, met name de processen en de drie doodstraffen tegen dissidenten, tegen deze context geplaatst te worden. Hij neemt aanstoot aan de uitermate heftige internationale verontwaardiging in deze. Toch focust hij zijn analyse vooral op de zwakke houding van Europa, die "dreigt meegezogen te worden door het driemanschap Bush, Aznar, Berlusconi in confrontatie met Cuba".

De stijging van het bruto binnenlands product en de totale industriële productie laten binnen macro-economisch opzicht spectaculaire cijfers zien. De ermee gepaard gaande rampen buiten beschouwing gelaten, tonen ze aan dat China, op het eerste zicht althans, een grootmacht in wording is. Deze vaststellingen of indrukken vormen de basis van de tekst van Jonathan Holstag (Werkgroep Conflictpreventie en Internationale Veiligheid). Invloedrijke neoconservatieve Amerikaanse denktanks en groepen gelieerd aan het indus-

trieel-militair complex staan hier wantrouwig tegenover. De auteur gaat na welke elementen en vragen van belang zijn voor de evaluatie: in hoeverre bezit China een potentieel om te groeien tot een supermacht, en is er sprake van toename van de militaire capaciteit van het Volksleger? Wat is de politiek van de VS tegenover China, en kan men van een indamming spreken? Voor Holstag is het ondenkbaar dat China op korte tijd een nieuwe supermacht wordt. Verscheidene manco's tonen dit aan: spanningen op gebied van energievoorziening, afhankelijkheid van buitenlandse investeringen, interetnische spanningen, verouderde bevolking, militaire achterstand. Concluderend: de VS wil China verder inkapselen. De militaire dreiging van China blijft beperkt; eerder dan verleid te worden tot een sterke wapenwedloop plaatst zij interne stabiliteit boven alles. Amerika's politieke koers bepaalt de toestand in Oost-Azië. De euro vormt een echte dreiging voor de hegemone positie van de Verenigde Staten, stelt Antoine Uytterhaeghe. Onrustwekkend voor Washington is de verschuiving van de dollar naar de Opec- en andere landen (China, Rusland...)

Vrede

Tijdschrift voor Internationale Politiek

Filips Van Arteveldestraat, 35 - 9000 Gent

Tel. 09.233.46.88 Fax. 09.233.56.78

E-mail: vrede@vrede.be

www.vrede.be